

Provincie Noord-Brabant, leden van de Commissie voor Ecologie en Ruimte
De heer ing. J. Dankers, secretaris
Postbus 90151
5200 MC 's-HERTOGENBOSCH

LB 7090

3793496

DIV_C

GRF

Betreft: 'Een dijk van een samenwerking'

Geachte statenleden,

Hierbij bieden we u met gepaste trots de kaart 'Een dijk van een samenwerking' aan. Met deze kaart geven de provincie Noord-Brabant en de Brabantse waterschappen zicht op de aanpak van opgaven die zijn vastgelegd in de tweede Bestuursovereenkomst water (BO2).

Met een kleurrijk palet van samenwerkingspartners werken we hard aan de wateropgaven uit het Provinciaal Waterplan en de waterbeheerplannen van de Brabantse waterschappen Aa en Maas, De Dommel, Brabantse Delta en Rivierenland.

Concreet hebben we het dan over de volgende thema's:

- verdrogingsbestrijding, het verminderen van droogte en vernatten van natuurgebieden
- beek- en kreekherstel, het herstellen van de natuurlijk loop van beken
- de aanleg van regionale waterbergingen, het tijdelijk opvangen van water om overlast te voorkomen
- vispassages, het vergroten van het leefgebied van vissen door het aanbrengen van voorzieningen bij obstakels zoals stuwen
- ecologische verbindingzones, het aanleggen van natte natuurstroken om natuurgebieden met elkaar te verbinden

Deze doelen zijn op de bijgeleverde kaart terug te vinden. Bovendien zijn enkele van deze projecten nader toegelicht. De kaart geeft daarmee een mooi overzicht van tot nu toe bereikte resultaten.

Brabantse samenwerking

Dankzij de Brabantse manier van samenwerken, met alle relevante partijen aan tafel, vanuit vertrouwen en met hetzelfde doel voor ogen, hebben we in onze provincie goede resultaten geboekt. De Brabantse samenwerking staat daarmee model voor de rest van Nederland. Ondanks forse economische tegenwind en rijksbezuinigingen hebben we met onze partners geïnvesteerd in een waterbestendig, duurzaam, natuurlijk en mooi Noord-Brabant. We kunnen trots zijn op de resultaten en op deze 'dijk van een samenwerking'.

We zijn er echter nog niet, er is nog veel werk te verrichten. De provincie stelt momenteel een nieuw Provinciaal Milieu en Water Plan op en de waterschappen waterbeheerplannen waarin de ambities voor de nieuwe planperiode (2016-2021) terug komen.

De verkiezingen voor Provinciale Staten en de waterschapsverkiezingen op 18 maart zullen bepalend zijn voor de uiteindelijke ambitie en de koers in de komende bestuursperiode.

Wij hopen in ieder geval op een uitkomst waarbij we, samen met onze partners, deze Brabantse koers vast kunnen houden om wateroverlast en verdroging tegen te gaan en blijven investeren in onze mooie provincie.

Hartelijke groet,

Gedeputeerde Johan van den Hout

Voorzitter Noord-Brabantse Waterschapsbond en dijkgraaf Lambert Verheijen (waterschap Aa en Maas)

Watergraaf Peter Glas (waterschap De Dommel)

Dijkgraaf Carla Moonen (waterschap Brabantse Delta)

Dijkgraaf Roelof Bleker (waterschap Rivierenland)

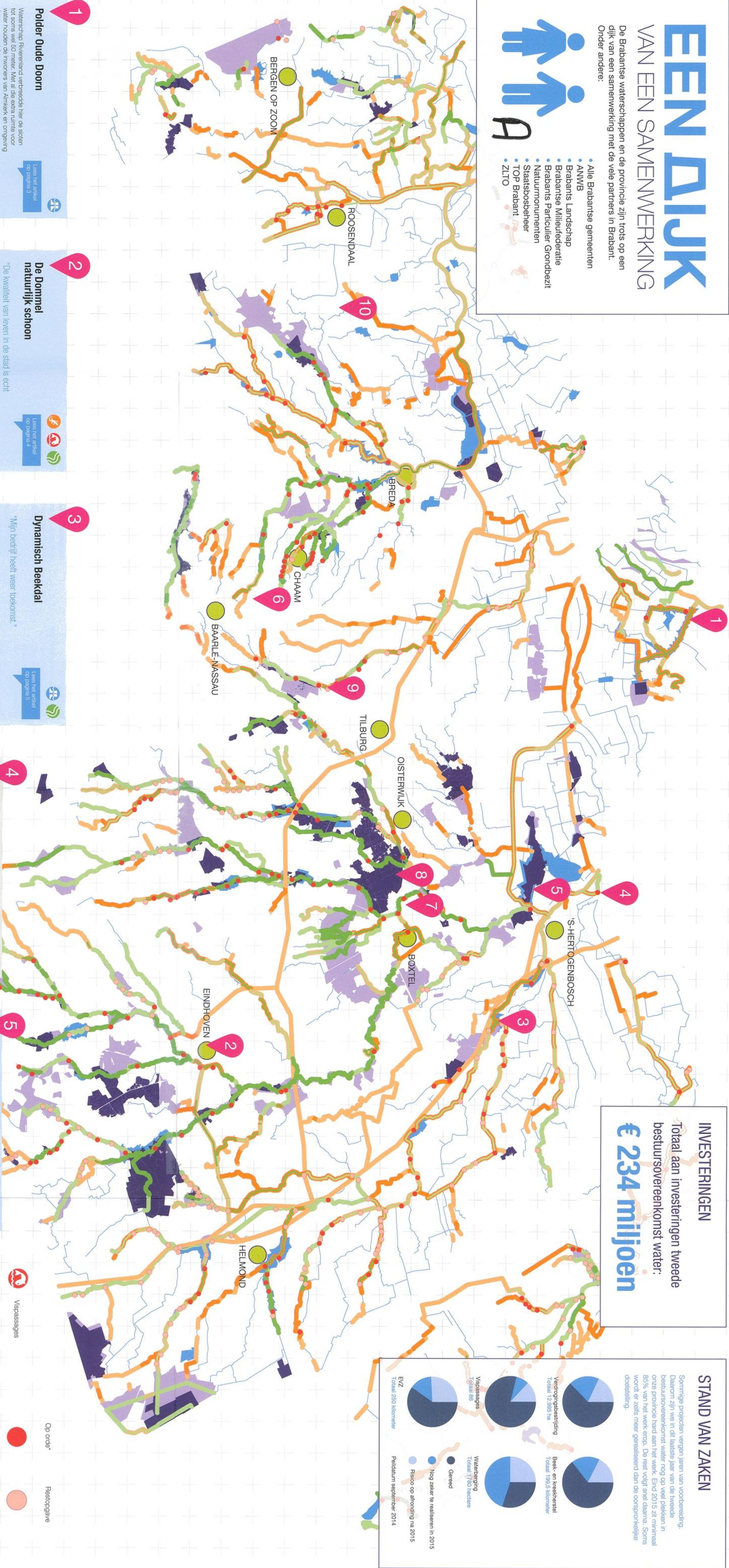

EEN DIJK

VAN EEN SAMENWERKING

De Brabantse waterschappen en de provincie zijn trots op een dijk van een samenwerking met de vele partners in Brabant. Onder andere:

- Alle Brabantse gemeenten
- ANWB
- Brabants Landschap
- Brabants Milieufederatie
- Brabants Particulier Grondbezit
- Natuurmonumenten
- Staatsbosbeheer
- TOP Brabant
- ZLTO

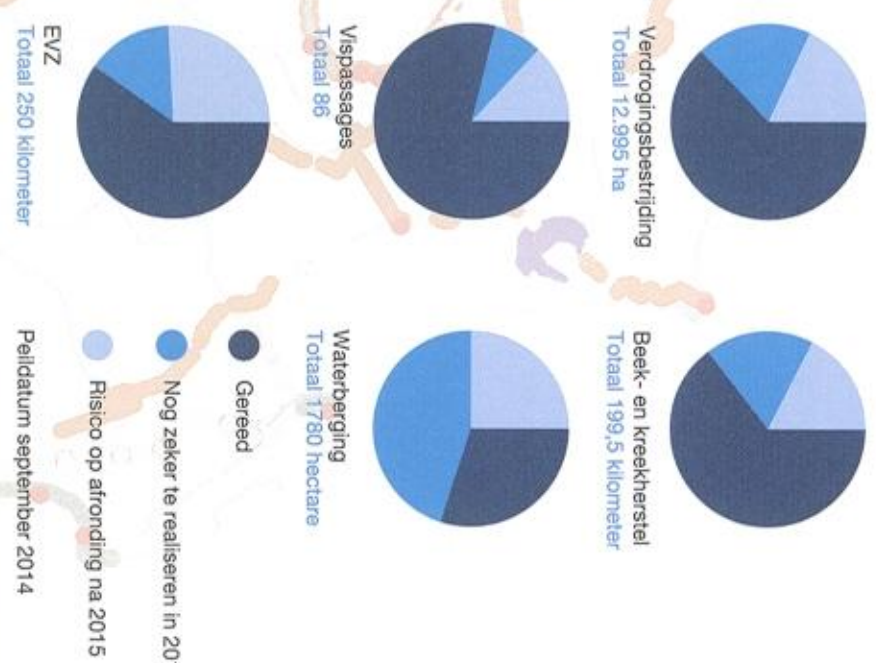
INVESTERINGEN

Totaal aan investeringen tweede bestuursvereinkomst water:

€ 234 miljoen

STAND VAN ZAKEN

Sommige projecten vergen jaren van voorbereiding. Daarom zijn we in dit laatste jaar van de tweede bestuursvereinkomst water nog op veel pieken in onze provincie hard aan het werk. Eind 2015 zit minimaal 85% van het werk erop. De rest volgt snel daarna. Soms wordt er zelfs meer gerealiseerd dan de oorspronkelijke doelstelling.

1 Polder Oude Doorn

Waterschap Rivierland verbreedde hier de sloen tot soms wel 50 meter. Met al die extra ruimte voor water houden de inwoners van Aartschot en omgeving droge voeten bij extreem weer.

Cijfers en feiten uit de polder

- 47.000 m² afgegraven grond
- 25.381 m² ruimte voor waterberging (vanaf zomerpeil tot aan maximaal)
- 3,5 hectare waterberging
- 500 meter watergang
- Dijkverhoging met nu driedig als afweerscheiding voor de Oudepolder in Baarnschoten
- Voedde aan de normen voor wateroverlast. Dat betekent dat statistisch gezien:
- De kern Aartschot eens in de 100 jaar mag overstromen
- De akkers in de polder Oude Doorn eens in de 25 jaar mogen overstromen
- De grachten in polder Oude Doorn eens in de 10 jaar mogen overstromen

Lees het artikel op pagina 3

2 De Donnel natuurlijk schoon

"De kwaliteit van leven in de stad is echt verbeterd. Het is weer goed toeven langs de Donnel!"

MaryAnn Schreurs
wethouder gemeente Eindhoven

Vanaf het zuiden van Eindhoven tot aan het Willemshaven in Soer en Breugel nam Waterschap De Donnel samen met anderen de Donnel stevig onder handen. De cijfers zijn indrukwekkend:

- 150.000 m³ vervuld silt is weggevoerd
- Dit is ongeveer 60 keer de inhoud van het wedstrijdbad De Tongheleeg
- 200 ton zink en 17 ton cadmium zijn daarbij verwijderd
- Bij elkaar 11 trekmotoren vóór
- Planten en dieren vinden hun weg terug! 19 potten, 2 vissassages en 1000's kleine visjes (tunnies onder weggen) of koolplanten onder brengen!

Lees het artikel op pagina 3

3 Dynamisch Beekdal

"Mijn bedrijf heeft weer toekomst!"

Peter Dieleisen
mede-eigenaar

Waterschap Aa en Maas werkt al jaren aan een natuurlijk beekdal tussen s-Hertogenbosch en Veghel. Voor het stik ten zuidwesten van Berchem werken zij met de zogenaamde Muldal Grond. Het idee hierbij is dat samenwerking ontstaat als alle partijen winst kunnen behalen. Er wordt niet naar standpunten, maar naar belangen gekeken.

Nadert er veel tijd werd geïnvesteerd in het elkaar leren kennen, begrijpen en respect. Maar het plan dat er in ligt staat het waterschap nu al in de praktijk. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk.

Lees het artikel op pagina 3

4 Visspassage Oudeveer

Heel Zuidooit-Brabant aan te winnen!

Windsse kopcomen en afgevoerd worden zich als een vis in het water in onze grote rivieren. Behalve als ze gaan paaien. Dat kiezen ze voor heldere water. Dat is niet altijd mogelijk. Daarom wordt er aan de hand van de natuurwetgeving, maar het plan dat er in ligt staat het waterschap nu al in de praktijk. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk.

Lees het artikel op pagina 3

5 HolMab - Moerpotten - Vijvers van

"Zonder de intensieve samenwerking met een groot aantal organisaties was het nooit gelukt."

Fons Mandigers
gebiedsbestuurder Natuurmonumenten

Van Waterschap tot Staatsbosbeheer en van gemeente tot Natuurmonumenten, vanaf het begin zagen alle partners de noodzaak voor verbetering als een prioriteitskern. Een kans voor het herstel van zandstenen beekgebieden.

Lees het artikel op pagina 3

6 Polder Oude Doorn

Waterschap Rivierland verbreedde hier de sloen tot soms wel 50 meter. Met al die extra ruimte voor water houden de inwoners van Aartschot en omgeving droge voeten bij extreem weer.

Cijfers en feiten uit de polder

- 47.000 m² afgegraven grond
- 25.381 m² ruimte voor waterberging (vanaf zomerpeil tot aan maximaal)
- 3,5 hectare waterberging
- 500 meter watergang
- Dijkverhoging met nu driedig als afweerscheiding voor de Oudepolder in Baarnschoten
- Voedde aan de normen voor wateroverlast. Dat betekent dat statistisch gezien:
- De kern Aartschot eens in de 100 jaar mag overstromen
- De akkers in de polder Oude Doorn eens in de 25 jaar mogen overstromen
- De grachten in polder Oude Doorn eens in de 10 jaar mogen overstromen

Lees het artikel op pagina 3

7 Kleine Aa

"Voor elk val wils."

Waterschap De Donnel maakt samen met anderen het prachtige gebied rond de Eschre Stroom beter beleefbaar. Veilig, schoon en mooi. Een van de projecten is de Kleine Aa. In 2011 richtte het waterschap samen met Brabants Landschap deze beek bij Bodel en de Aa. Tussen de rechte lijnen van de sportvrijet en de bebouwing, koort de Kleine Aa weer opstaan voor het landschap. Maar het plan dat er in ligt staat het waterschap nu al in de praktijk. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk.

Lees het artikel op pagina 3

8 Kampina

Meer water voor dorstige heide

Nieuw Natuurmonumenten de Kampina heeft dorst. Door een tekort aan grondwater, verdroogt het van oorsprong natte natuurgebied en verzuurt het water van de vennen. Het kerngebied is natuurgebied en verzuurt het water van de vennen. Het kerngebied is natuurgebied en verzuurt het water van de vennen. Het kerngebied is natuurgebied en verzuurt het water van de vennen.

Lees het artikel op pagina 3

9 Landgoed Leijkant

Landgoed Leijkant zet eerste stap

Soms ligt de een vraag de andere kant. Het is de eigen partner. Dat overkomt Waterschap Brabantse Delta. Toen de eerste stap was zetten ze zich om te praten over natuurontwikkeling op landgoed Leijkant. "We wilden graag maken van de provinciale landgoed, waar het particuliere natuurontwikkeling hard in hand gaat met de mogelijkheid om op het landgoed te gaan wonen", aldus Esther van Eick. Alle leden voor de familie om samen met het waterschap en de gemeenten Tilburg en de gemeente Leijden voor het landgoed. "We hebben daar een plan. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk.

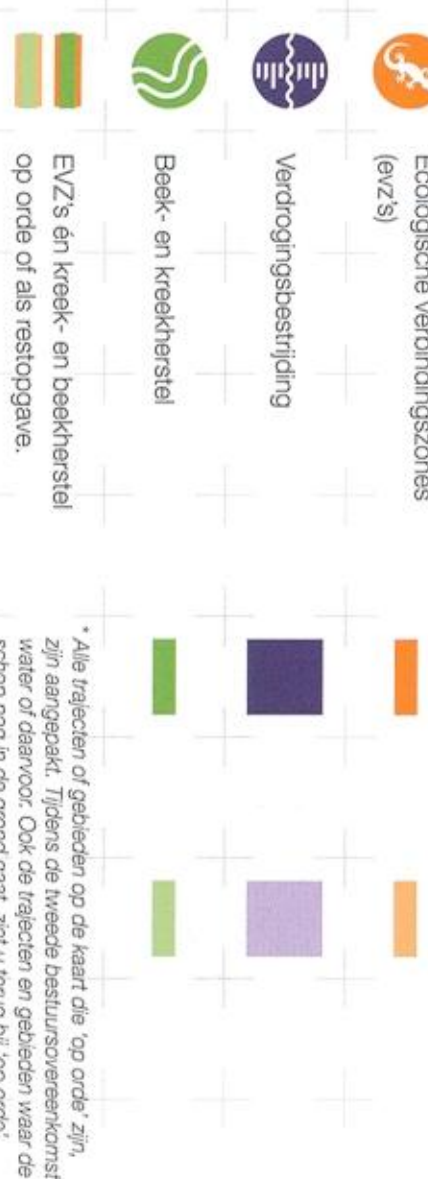
Lees het artikel op pagina 3

10 Luinhoek

Droge voeten in Sprundel en St. Willibrord

Een kleine regio, achtgebieden liden en schuiften en twee passen om te praten over natuurontwikkeling op landgoed Leijkant. "We wilden graag maken van de provinciale landgoed, waar het particuliere natuurontwikkeling hard in hand gaat met de mogelijkheid om op het landgoed te gaan wonen", aldus Esther van Eick. Alle leden voor de familie om samen met het waterschap en de gemeenten Tilburg en de gemeente Leijden voor het landgoed. "We hebben daar een plan. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk.

Lees het artikel op pagina 3

* Alle projecten die op de kaart die op orde zijn, zijn aangegeven. Tijdens de tweede bestuursvereinkomst water of daarvoor. Ook de projecten die op de kaart die op orde zijn, zijn aangegeven. Tijdens de tweede bestuursvereinkomst water of daarvoor. Ook de projecten die op de kaart die op orde zijn, zijn aangegeven.

6 Landinrichting Baarle-Nassau

Staat weer op de kaart

Wie goed kijkt op de kaart, ziet ten westen van Baarle-Nassau een kleine uitstulping. Hier ligt het beekdal van 'Merkse, een nog onontgastte uitstulping die uitmondt in de Maas. De beek vindt een natuurlijke weg door een van de belangrijkste pieken in Brabant. Als je er wandelt, waan je een kleine rivier. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk.

Lees het artikel op pagina 7

7 Kleine Aa

"Voor elk val wils."

Waterschap De Donnel maakt samen met anderen het prachtige gebied rond de Eschre Stroom beter beleefbaar. Veilig, schoon en mooi. Een van de projecten is de Kleine Aa. In 2011 richtte het waterschap samen met Brabants Landschap deze beek bij Bodel en de Aa. Tussen de rechte lijnen van de sportvrijet en de bebouwing, koort de Kleine Aa weer opstaan voor het landschap. Maar het plan dat er in ligt staat het waterschap nu al in de praktijk. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk.

Lees het artikel op pagina 3

8 Kampina

Meer water voor dorstige heide

Nieuw Natuurmonumenten de Kampina heeft dorst. Door een tekort aan grondwater, verdroogt het van oorsprong natte natuurgebied en verzuurt het water van de vennen. Het kerngebied is natuurgebied en verzuurt het water van de vennen. Het kerngebied is natuurgebied en verzuurt het water van de vennen. Het kerngebied is natuurgebied en verzuurt het water van de vennen.

Lees het artikel op pagina 3

9 Landgoed Leijkant

Landgoed Leijkant zet eerste stap

Soms ligt de een vraag de andere kant. Het is de eigen partner. Dat overkomt Waterschap Brabantse Delta. Toen de eerste stap was zetten ze zich om te praten over natuurontwikkeling op landgoed Leijkant. "We wilden graag maken van de provinciale landgoed, waar het particuliere natuurontwikkeling hard in hand gaat met de mogelijkheid om op het landgoed te gaan wonen", aldus Esther van Eick. Alle leden voor de familie om samen met het waterschap en de gemeenten Tilburg en de gemeente Leijden voor het landgoed. "We hebben daar een plan. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk.

Lees het artikel op pagina 3

10 Luinhoek

Droge voeten in Sprundel en St. Willibrord

Een kleine regio, achtgebieden liden en schuiften en twee passen om te praten over natuurontwikkeling op landgoed Leijkant. "We wilden graag maken van de provinciale landgoed, waar het particuliere natuurontwikkeling hard in hand gaat met de mogelijkheid om op het landgoed te gaan wonen", aldus Esther van Eick. Alle leden voor de familie om samen met het waterschap en de gemeenten Tilburg en de gemeente Leijden voor het landgoed. "We hebben daar een plan. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk.

Lees het artikel op pagina 3

* Alle projecten die op de kaart die op orde zijn, zijn aangegeven. Tijdens de tweede bestuursvereinkomst water of daarvoor. Ook de projecten die op de kaart die op orde zijn, zijn aangegeven. Tijdens de tweede bestuursvereinkomst water of daarvoor. Ook de projecten die op de kaart die op orde zijn, zijn aangegeven.

6 Landinrichting Baarle-Nassau

Staat weer op de kaart

Wie goed kijkt op de kaart, ziet ten westen van Baarle-Nassau een kleine uitstulping. Hier ligt het beekdal van 'Merkse, een nog onontgastte uitstulping die uitmondt in de Maas. De beek vindt een natuurlijke weg door een van de belangrijkste pieken in Brabant. Als je er wandelt, waan je een kleine rivier. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk.

Lees het artikel op pagina 7

7 Kleine Aa

"Voor elk val wils."

Waterschap De Donnel maakt samen met anderen het prachtige gebied rond de Eschre Stroom beter beleefbaar. Veilig, schoon en mooi. Een van de projecten is de Kleine Aa. In 2011 richtte het waterschap samen met Brabants Landschap deze beek bij Bodel en de Aa. Tussen de rechte lijnen van de sportvrijet en de bebouwing, koort de Kleine Aa weer opstaan voor het landschap. Maar het plan dat er in ligt staat het waterschap nu al in de praktijk. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk.

Lees het artikel op pagina 3

8 Kampina

Meer water voor dorstige heide

Nieuw Natuurmonumenten de Kampina heeft dorst. Door een tekort aan grondwater, verdroogt het van oorsprong natte natuurgebied en verzuurt het water van de vennen. Het kerngebied is natuurgebied en verzuurt het water van de vennen. Het kerngebied is natuurgebied en verzuurt het water van de vennen. Het kerngebied is natuurgebied en verzuurt het water van de vennen.

Lees het artikel op pagina 3

9 Landgoed Leijkant

Landgoed Leijkant zet eerste stap

Soms ligt de een vraag de andere kant. Het is de eigen partner. Dat overkomt Waterschap Brabantse Delta. Toen de eerste stap was zetten ze zich om te praten over natuurontwikkeling op landgoed Leijkant. "We wilden graag maken van de provinciale landgoed, waar het particuliere natuurontwikkeling hard in hand gaat met de mogelijkheid om op het landgoed te gaan wonen", aldus Esther van Eick. Alle leden voor de familie om samen met het waterschap en de gemeenten Tilburg en de gemeente Leijden voor het landgoed. "We hebben daar een plan. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk.

Lees het artikel op pagina 3

10 Luinhoek

Droge voeten in Sprundel en St. Willibrord

Een kleine regio, achtgebieden liden en schuiften en twee passen om te praten over natuurontwikkeling op landgoed Leijkant. "We wilden graag maken van de provinciale landgoed, waar het particuliere natuurontwikkeling hard in hand gaat met de mogelijkheid om op het landgoed te gaan wonen", aldus Esther van Eick. Alle leden voor de familie om samen met het waterschap en de gemeenten Tilburg en de gemeente Leijden voor het landgoed. "We hebben daar een plan. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk. Het plan is dat er in 2015 het waterschap nu al in de praktijk.

Lees het artikel op pagina 3

* Alle projecten die op de kaart die op orde zijn, zijn aangegeven. Tijdens de tweede bestuursvereinkomst water of daarvoor. Ook de projecten die op de kaart die op orde zijn, zijn aangegeven. Tijdens de tweede bestuursvereinkomst water of daarvoor. Ook de projecten die op de kaart die op orde zijn, zijn aangegeven.

